

PROGRAMMA

2019-2024

ZANDHOVEN

Gemeenteraadsverkiezingen

14 oktober 2018

Groen staat voor een menselijker, eerlijker en gezonder beleid. Ook in Zandhoven.

Dit programma geeft de visie weer van Groen voor Zandhoven. Het programma heeft de ambitie om alle beleidsonderwerpen aan te raken en geeft algemene en specifieke punten weer waaraan we willen werken.

Er zijn verschillende krijtlijnen die doorheen het hele programma lopen. We vinden het bij Groen belangrijk dat er in het beleid en de dagdagelijkse beslissingsvorming steeds een **ambitieuze duurzaamheidsreflex** gemaakt wordt. Is het verstandig om nog verder te verkavelen? Staan er wel voldoende bomen ingetekend op het plan van de nieuwe parking? Kunnen we een lokale voedselstrategie uitwerken? ... Een duurzaam en sociaal beleid moet verankerd zijn in de gemeente.

Ook **participatie en inspraak** blijft belangrijk. De inwoners moeten betrokken worden bij beslissingen en het beleid. We kunnen de verandering naar een meer duurzame en sociale wereld enkel wanneer we samenwerken.

In de volgende hoofdstukken kan je lezen hoe we dat met Groen willen doen.

Inhoudstafel

1.	MOBILITEIT	3
2.	GROEN PROMOOT DE NATUUR EN BESCHERMT HET MILIEU.....	5
3.	KLIMAATNEUTRAAL ZANDHOVEN 2050.....	8
4.	RUIMTELIJK PLANNEN VOOR DE TOEKOMST.....	10
5.	ZORG EN WONEN.....	11
6.	INSPRAAK EN PARTICIPATIE	12
7.	ONDERWIJS EN KINDEROPVANG.....	13
8.	LOKALE ECONOMIE	15
9.	LANDBOUW EN VOEDING.....	17
10.	GEZONDHEID	18
11.	JEUGD	19
12.	CULTUUR, SPORT EN VRIJE TIJD	20
13.	ONTWIKKELING.....	22

1. Mobiliteit

Nabijheid zorgt voor bereikbaarheid

Als wonen en werken, winkelen, onderwijs en recreatie in elkaars buurt gebeuren, als belangrijke voorzieningen zich op plaatsen bevinden die **goed bereikbaar zijn met duurzame modi** (te voet, met de fiets of het openbaar vervoer), dan hebben we vanzelf veel minder autoverplaatsingen nodig. Een **goed mobiliteitsbeleid gaat hand in hand met een goed ruimtelijk beleid**.

STOP

Het **STOP-principe** (eerst stappers, dan trappers, dan openbaar vervoer en dan pas de privéwagen) staat vandaag in zowat alle beleidsnota's. Het consequent doorvoeren ervan is moeilijk. De meest kwetsbare weggebruikers, kinderen en senioren, zijn het uitgangspunt. Wat op maat is voor kinderen, senioren of jonge ouders met een kinderwagen, is meteen aangenamer en veiliger voor alle weggebruikers en buurtbewoners.

Om een stapje verder te gaan dan het "verkeersveilig" maken van kernen, worden de dorpscentra **zone 30**-gebieden. Op landelijke wegen die door veel fietsers gebruikt worden, wordt duidelijk gemaakt dat de fietser zijn plaats krijgt en de snelheid wordt beperkt tot **50 km/uur**. Enkel wanneer verbindingswegen tussen dorpen voorzien zijn van veilige, afgescheiden fietspaden, geldt **70 km/uur** als norm.

In het Masterplan werd de suggestie opgenomen om in het centrum van Zandhoven **een knip** te voorzien, zodat men niet meer met de auto dwars door het dorp kan rijden. Groen wil deze suggestie opnieuw onderzoeken, want de beperkte ingrepen die werden doorgevoerd om het doorgaand verkeer uit het centrum te weren, hebben weinig effect. De knip kan tijdelijk getest worden om de effecten op de mobiliteit waar te nemen.

Kwalitatieve voetpaden zijn voldoende **breed en obstakelvrij**. Dit betekent in praktijk dat opritten niet te hoog worden aangelegd zodat er geen aanpassing aan voetpaden dient te gebeuren om makkelijk op een oprit te rijden. Vaak worden voetpaden schuin hellend aangelegd, omdat de toegang van woningen een stuk hoger ligt dan de weg. Dergelijke schuine voetpaden zijn hinderlijk voor mensen die minder goed te been zijn, voor rolstoelgebruikers, voor ouders met kinderwagens, Dit willen we in de toekomst vermijden.

Nu steeds meer (snelle, elektrische) fietsen gebruikt worden, is het belangrijk om in de toekomst zo veel mogelijk **ontdubbelde of bredere fietspaden** aan te leggen

Buslijn 427 (die over de E 313 gaat), betekent een grote verbetering voor het openbaar vervoer naar Antwerpen en Herentals. Omdat er vaak file is op de N14 tussen Zandhoven en Massenhoven, moet er op korte termijn bekeken worden om een **vrije buslaan** te voorzien met zoveel mogelijk hergebruik van het bestaande asphalt.

In de gemeente liggen er nog een aantal trage wegen die niet meer toegankelijk zijn. Groen neemt het initiatief om die terug open te stellen. Dit komt zowel wandelaars als fietsers ten goede, en vergroot tevens de toeristische aantrekkelijkheid van onze gemeente. Bij nieuwe ontwikkelingen moeten deze trage wegen, waar mogelijk, mee opgenomen worden in de plannen.

Tot slot wil Groen dat de gemeente volop inzet op autodelen en hier parkeerplaatsen voor voorziet.

2. Groen promoot de natuur en beschermt het milieu

Zandhoven is een gemeente waar het goed wonen is. De aanwezigheid en **nabijheid van groen** maakt onze gemeente aantrekkelijk. Intussen hebben studies bewezen dat meer natuur en biodiversiteit mensen gezonder maakt, sociale contacten bevordert, investeerders en toeristen aantrekt, de waarde van huizen optrekt en de goedkoopste bescherming biedt tegen hittegolven en wateroverlast.

We vinden het belangrijk om de natuur en het groen in onze gemeente te **beschermen** en -waar mogelijk- uit te breiden. Steeds meer mensen willen genieten en ontspannen in de natuur en daar wil Groen aan bijdragen o.a. door volks- en moestuinen te stimuleren, te zorgen voor meer groen in de straten, op pleinen en in woongebieden, natuurgebieden uit te breiden of agro-ecologie te stimuleren.

Natuur verbindt mensen met elkaar: samenwerking is de succesfactor

Ook in onze gemeente zijn vele mensen en organisaties begaan met de natuur. Wij willen door **constructief en actief samen te werken** met andere partijen en de natuur- en milieuverenigingen een **ambitieuw lokaal milieu- en natuurbeleid** uitbouwen.

In de praktijk zullen we lokale projecten en acties ondersteunen en opzetten.

We denken hierbij aan

- de aanleg van avontuurlijk speelgroen, in plaats van klassieke speeltoestellen kan er bijvoorbeeld een waterspeeltuin aangelegd worden;
- het ondersteunen van onze scholen om meer speelgroen op de speelplaats te voorzien;
- het voorzien van ruimte voor gemeenschaps- en volkstuinten;
- het ondersteunen van kleinschalige acties zoals een “paddenoverzet”;
- ontwerpen van straten en infrastructuur op een manier waarop de natuur meetelt;
- de bewoners van Zandhoven informeren over bepaalde diersoorten zoals de vos, marter, bever en vleermuis en een duidelijk aanspreekpunt aanreiken waar burgers terecht kunnen voor informatie en preventieve maatregelen om schade te voorkomen.
- Samen met natuurverenigingen publiekscampagnes organiseren over kwetsbare diersoorten in onze gemeente en welke maatregelen actief kunnen bijdragen aan het herstel van hun leefgebied.

Meer natuur- en bosgebied in Zandhoven

Groen heeft de ambitie **om per inwoner per jaar minimaal één vierkante meter bijkomende natuur** en bos te realiseren. We willen met andere woorden zoveel mogelijk initiatieven voor natuur- en bosuitbreiding ondersteunen en initiëren. Uiteraard is de aankoop van natuurgebied een belangrijk aspect van een werkend natuurbeleid. Uitbreiding van natuurgebied is geen bedreiging voor de landbouw. Beiden kunnen hand in hand gaan en verweven worden.

In onze gemeente willen we specifiek de bossen en bosrestanten die er zijn waar mogelijk opnieuw verbinden zodat er **grotere gehelen** ontstaan waarin natuur zich kan ontwikkelen en dieren een veilige habitat vinden. Dit kan enerzijds door de aankoop van gronden en anderzijds door het behouden en creëren van groene corridors over de deelgemeenten heen, bijvoorbeeld vanaf Lovenhoek, over Krabbels, Viesenbos, gebied langs de Voort, Hovorst en Viersels Gebroekt. Ook richting Zoersel, vanaf Blommerschot richting vliegveld is een groene corridor een noodzaak.

Deze natuurgebieden worden **opengesteld voor iedereen** die er respectvol wil van genieten. Groen wil natuurverenigingen ondersteunen bij de beheerwerken, de bewegwijzering van wandelpaden, het opstellen van wandelbrochures en geeft niet-gebruikte gemeentegronden in beheer aan natuurverenigingen.

Naast natuurgebieden en speelbossen, willen we graag een **geboortebos** met inheemse boomsoorten zien in Zandhoven.

Natuur in woonzones en bedrijvzones.

Ook in woonkernen is de aanwezigheid van groen een voordeel. Plantengroei levert schaduw, buffert water als het nat is en koelt door verdamping als het heet is. In de toekomst kiezen we voor **meer bomen in de publieke ruimte**, ook op parkeerterreinen.

Iedereen heeft recht op natuur op wandelafstand. Daarom willen we ruimte voor **natuur terugwinnen op asfalt**. Onnodig asfalt kan omgevormd worden tot plantsoenen en plantenbakken op de straten kunnen vervangen worden door mooie, duurzame en onderhoudsarme plantvakken.

De omgevingsvergunning biedt kansen om bij elke bouwaanvraag na te gaan wat de natuurwaarde kan zijn op een perceel waarop gebouwd of verbouwd wordt. Bepalingen over natuurbijdrage, verhardingen, groenblauwe infrastructuur worden hiervoor uitgewerkt en ambitieuzer toegepast.

Bij grotere projecten (scholen, rusthuizen, kantoorcomplexen,...) wordt het groene gedeelte bij voorkeur semi-publiek ingericht.

Grotere partijen buurtgroen hebben een **sociaal-recreatieve functie**. Mensen ontmoeten elkaar daar, laten de hond uit en ouders laten er hun kinderen spelen. Bovendien leveren grote oppervlakken groen een positieve bijdrage aan het bufferen en regelen van regenwater enerzijds en het verhogen van de biodiversiteit anderzijds.

Verstandig openbaar groenbeheer zorgt voor meer biodiversiteit

Duurzaam beheer van parken en openbaar groen is een prioriteit voor Groen. De juiste combinatiekeuze van inheemse planten en bomen stimuleert de **biodiversiteit** en brengt kleur in het openbaar groen. Bij nieuwe aanplantingen houden we rekening met de klimaatverandering.

In onze gemeente kunnen we een aantal maatregelen nemen om het openbaar groen duurzamer te beheren:

- slimme keuzes maken wat betreft inheemse planten en bomen zodat er niet of minder intens moet gesnoeid worden;
- een aantal uitheemse plantensoorten actief verwijderen;
- een vergunningenbeleid voeren waarbij het kappen van waardevolle bomen ernstig wordt onderzocht en waarvoor compensatieregelingen en waarborgsystemen worden uitgewerkt. Na het rooien van de bomen volgt er een effectieve controle op de heraanplanting;
- selectief maaibeheer van wegbermen met een duidelijk bermbeheerplan;
- in samenwerking met Velt en Natuurpunt aanmoedigingssystemen uitwerken om privé tuinen natuurlijker te maken;
- eetbaar groen op openbare plaatsen: bessenstruiken, aardbeienplanten, notelaars, perelaars en appelbomen in parken en straten;

- nectarplanten, die de bijenpopulatie ten goede komen, in bermen en houtkanten;
- overleg met en sensibilisering van eigenaars i.v.m. woekerende exoten op privéterrein (reuzenbereklaauw, Japanse duizendknoop, Amerikaanse vogelkers,...).

Ruimte voor water zowel buiten als binnen de woonkernen

Waterellende bij hevige stortbuien wordt vermeden door voldoende ruimte te geven voor waterbuffering. Het opvoeren van de waterbuffercapaciteit gaat hand in hand met natuurontwikkeling. Ook bij warmere en drogere periodes biedt de aanwezigheid van water verkoeling en een hogere bevoorradingszekerheid.

Te nemen maatregelen:

- voorbeeldfunctie van de gemeente door hergebruik van regenwater, minimaliseren van verharding, kiezen voor waterdoorlatende materialen, het plaatsen van groendaken en gevelgroen, de aanleg van parken en groenzones;
- aanleggen van ondiepe wadi in parkjes en speelpleinen;
- meer open grachten aanleggen en bestaande grachten goed onderhouden;
- grotere oppervlakken woon- en wijkgroen voorzien;
- het ontdebelen van de afvoer van hemelwater en vuil water versneld doorvoeren;
- de plaatsen waar een degelijke riolering ontbreekt, versneld aansluiten of collectieve/individuele oplossingen aanbieden;
- een duidelijk beleid wat betreft bemalingstoelatingen en effectieve controle. In droge periodes het bemalingswater aanbieden aan de lokale boeren.
- grondig onderzoeken van de dramatisch zakkende grondwaterniveaus in deelgemeente Pulle.

Gezond en zonder gif

De stop op herbicidegebruik door gemeentediensten werd in 2015 ingevoerd. Groen wil een volgende stap zetten door het pesticidegebruik bij particulieren te reduceren en agro-ecologische landbouw te promoten.

Mogelijke maatregelen:

- ontwikkelen van ecologische volkstuintjes en “samentuinen”. Bestaande initiatieven zoals de Barmharttuin ondersteunen;
- ondersteunen van initiatieven die lokale (bio) producten promoten zoals de Buurderij in Pulderbos;
- kansen bieden aan landbouwers die op een duurzame manier voeding willen produceren;
- mensen informeren en sensibiliseren omtrent de effecten van pesticide- en herbicidegebruik en mogelijke alternatieven.

Ambitieuze beleidskader

Om bovenstaande ideeën consequent te realiseren is het noodzakelijk om voldoende gemeentelijke mankracht te voorzien om de beleidsvisie omtrent klimaatdoelstellingen, duurzaam bouwen, ruimtelijk beleid, duurzame mobiliteit en energietransitie daadwerkelijk in praktijk te brengen. Een milieu- en duurzaamheidsambtenaar bewaakt de voortgang op deze vlakken.

3. Klimaatneutraal Zandhoven 2050

Met het internationaal klimaatbeleid nemen landen hun verantwoordelijkheid op om iets te doen aan de klimaatverandering. Lokale besturen kunnen hier een belangrijke rol in spelen, door in hun dagelijkse bezigheden met het klimaat rekening te houden en burgerinitiatieven te steunen.

Eenzijds moeten we de klimaatverandering zoveel mogelijk **tegenhouden** door verstandig en toekomstgericht met energie om te gaan (klimaatmitigatie), anderzijds willen we onze leefomgeving en onze manier van leven zoveel mogelijk **aanpassen** aan de klimaatverandering om onze veerkracht op dit vlak vergroten (klimaatadaptatie).

Klimaatgezond denken is in alle beleidsdomeinen aan de orde; mobiliteit, ruimtelijke ordening, landbouw, lokale economie, dagelijkse werking van de gemeente,... Hiervoor verwijzen we ook naar de andere hoofdstukken.

Energieneutraal Zandhoven 2050

CO₂- en broeikasgasreductie zijn prioritair in een milieubewust beleid. Hiervoor dienen we onze energieproductie en -consumptie kritisch te bekijken. Een eerste logische stap naar een klimaatneutrale gemeente is dan ook een globale **energiepotentieelscan** voor Zandhoven. Er wordt dan onderzocht wat er in de energiehuishouding van Zandhoven voor verbetering vatbaar is en welke praktische maatregelen er kunnen genomen worden. Volgende vragen komen aan bod:

- Hoe kunnen we in onze bedrijven en (overheids)gebouwen energie besparen?
- Kunnen we groepsaankopen voor duurzame energie initiëren?
- Waar voorzien we elektrische laadpalen voor auto's en fietsers?
- Zijn er mogelijkheden voor (kleinschalige) warmtenetten? Welke rol kan lokale biomassa hierin spelen?
- Is er -bij het aanleggen van nieuwe leidingen- ruimte voor riothermie (warmte onttrekken uit afvalwater)?
- Zijn er grote dakoppervlakken voorhanden die de gemeente de mogelijkheid geven om te investeren in zonne-energie?

Het is dus de bedoeling dat deze scan breedschalig gebeurt en alle potentie op vlak van energie voor Zandhoven in kaart brengt. Op basis van de resultaten neemt de gemeente initiatieven die – **in samenwerking met de bewoners** (coöperatie of individueel)- lokaal inspelen op energiebesparing en -productie.

Een veerkrachtig Zandhoven

De klimaatverandering is een feit. Bijgevolg is het belangrijk dat er op alle beleidsdomeinen beslissingen worden genomen die toelaten dat we ons aanpassen aan het veranderende klimaat. We denken hierbij aan waterneutrale nieuwbouw, groendaken, gevelgroen, minder verharde oppervlakken, afvoeren van regenwater naar de bodem (i.p.v. via de riolering).

Bij de aanleg van publieke ruimte, inclusief geclusterde parkeerplaatsen, zorgen we voor de aanwezigheid van groen. Verschillende studies hebben intussen aangetoond dat mensen zich beter voelen in een groene omgeving en bovendien zorgt groen voor schaduw en zuivere lucht.

We zijn een groene gemeente en willen dat graag zo houden. Een bomenbeheerplan kan hierbij helpen. De bomen in onze gemeente worden in kaart gebracht als basis van een goed bomenbeheer. Op die

manier kunnen oude bomen- op het einde van hun levensduur- gefaseerd worden vervangen door nieuwe bomen. Zo kan kaalslag worden vermeden.

Een gemeente heeft een voorbeeldfunctie en neemt het voortouw inzake groene energie en energiebesparende maatregelen. Nieuwe gemeentelijke gebouwen, zoals een gemeenschapscentrum, worden klimaatneutraal gebouwd.

Bij alle beslissingen en maatregelen van de gemeente wordt rekening gehouden met de gevolgen voor milieu en klimaat.

4. Ruimtelijk plannen voor de toekomst

Hoe we onze ruimte indelen hangt samen met o.a. mobiliteit, klimaatbeleid, natuur, milieu en economie. Het is met andere woorden een belangrijke materie die beleidsmatig veel aandacht verdient. Vaak hebben beslissingen inzake ruimtelijke planning een langdurige en grote impact. We willen bewust en verstandig omgaan met de erfenis van relatief kleine woonkernen en verspreide bebouwing in Zandhoven. Door een langetermijnvisie uit te werken zal de gemeente wildgroei van verspreide bebouwing en appartementen voorkomen en ruimtelijke kwaliteit garanderen.

Open ruimte beschermen, bebouwde ruimte optimaliseren

Zandhoven heeft vandaag **veel open ruimte**. Deze biedt veel mogelijkheden. We willen de onbebouwde gebieden zo veel mogelijk **beschermen** en laten benutten voor waterberging, voedselproductie, recreatie, ...

Het bebouwen of verharderen van deze ruimte dient vermeden te worden. Dit betekent dat de **bebouwde gebieden verdicht** zullen worden om nieuwe woongelegenheid te creëren. Op bepaalde plaatsen kunnen bijvoorbeeld bouwvoorschriften aangepast worden om kangoeroewonen, cohousing of meergezinswoningen mogelijk te maken. D.m.v. een "RUP" (ruimtelijk uitvoeringsplan) kan het proces van verdichting gecontroleerd gerealiseerd worden.

De verdichting in (de nabijheid van) de dorpskern kan gepaard gaan met het creëren van bijkomende ouderenzorg of -woningen. Prognoses geven aan dat de bevolkingsgroep 65+ in onze gemeente tegen 2027 met ongeveer 1000 inwoners zal toenemen. (bron: provincies.incijfers.be, referentiejaar 2017).

Echte én inclusieve participatie - algemeen

Groen is voorstander van **echte en inclusieve participatie**. Dit betekent dat er voor projecten niet enkel infovergaderingen worden belegd, maar dat bewoners vooraf bij de besluitvorming worden betrokken. Uiteraard worden **alle** sociale groepen en leeftijdsklassen (en niet enkel verenigingen of een paar belanghebbenden) hierbij vertegenwoordigd.

5. Zorg en wonen

De kerndoelstelling van het sociaal beleid blijft voor Groen het recht op **een menswaardig bestaan voor iedereen**. Jammer genoeg leven er nog steeds mensen in armoede, ook in Zandhoven.

Groen wil in bepaalde gevallen aanvullende steun bovenop het leefloon, het pensioen, de werkloosheidsuitkering of de Inkomensgarantie voor Ouderen. Het kan gaan om huur- en verwarmingstoelagen, tegemoetkoming voor medische kosten, schoolkosten of eenmalige duurzame uitgaven. Ook gezinnen met een kind of persoon met een handicap kunnen beroep doen op occasionele opvang en ondersteuning. Nieuwe inwoners, ook met een migratieachtergrond, krijgen voldoende informatie om zich snel thuis te kunnen voelen in onze gemeente.

Onze gemeente telt **meer ouderen dan het gemiddelde** in Vlaanderen. Naast de bestaande woonzorgcentra dient ingezet te worden op alternatieven.

Groen wil dat mensen zich thuis voelen in de eigen buurt, ook als ze nood hebben aan zorg.

We willen zorgen voor aangepaste woonvormen zoals assistentiewoningen, zorgwoningen, 'samenhuizen'... en voor transparantie in het toekennen van vergunningen voor zorgwoningen.

Om ook minder kapitaalkrachtige burgers kansen te geven, kunnen leegstaande gebouwen omgevormd worden naar "samenhuisprojecten".

6. Inspraak en participatie

Burgers willen zich betrokken voelen, willen meer inspraak, maar willen ook zelf dingen doen. Het lokale niveau is het niveau bij uitstek om burgerparticipatie toe te laten en te ondersteunen.

Versterken van de lokale democratie is een én-én verhaal: het gaat zowel om het verbeteren van de klassieke politieke organen als om het sterker betrekken van burgers.

Hierbij is het belangrijk dat iedereen (en niet enkele “uitgekozenen” of gelijkgezinden) betrokken kan worden bij alle fasen van het beleid.

Mensen samen iets laten doen is één van de krachtigste vormen van participatie. Dan wordt er beroep gedaan op de expertise van inwoners. Burgers versterken de gemeente.

In Zandhoven wil Groen de **adviesraden opnieuw uitdenken**. Adviesraden verdienen het om onafhankelijk te zijn. Een bestuur dat adviesraden ernstig neemt, stelt tijdig de juiste informatie ter beschikking, vraagt actief om advies, maakt ruimte voor suggesties die vanuit de raden zelf komen en geeft een gemotiveerd antwoord op alle adviezen. Groen laat ook toe dat de inspraak de klassieke indeling in beleidsdomeinen overschrijdt. Een milieuraad kan zich bijvoorbeeld ook uitspreken over woonkwaliteit, seniorenvragen of mobiliteit.

Groen is voorstander van een terugkoppeling vanuit de gemeenteraad naar de adviesraden. Indien nodig kunnen vertegenwoordigers van adviesraden uitgenodigd worden op gemeenteraden om de problematiek te verduidelijken. Op die manier kan gemeentelijke besluitvorming gebaseerd worden op een stevige inhoudelijke basis bij specifieke (complexe) materies.

Groen staat voor een **transparante** gemeentelijke besluitvorming!

7. Onderwijs en kinderopvang

Het lokale bestuur is de stuwende kracht achter een “brede” school.

Met brede school bedoelen we een school die de **draaischijf is voor de buurt**, ook na de schooluren en tijdens vakanties.

Kinderopvang, onderwijs, buitenschoolse opvang, opvoedingsondersteuning, sport, muziek- en computerlessen vinden een plek binnen de infrastructuur van de school.

Ook verenigingen, buurtcomités en andere organisatoren kunnen voor bepaalde activiteiten terecht in het schoolgebouw. Een schoolcoördinator leidt dit hele verhaal in goede banen.

Groen pleit voor het behoud van dorpsscholen in landelijk gebied.

Krachten bundelen; flankerend onderwijsbeleid

Om de **betrokkenheid van maatschappelijk kwetsbare ouders** te verhogen is het nodig dat de ouders meer te weten komen over de school en het schoolteam en vice versa. Anderstalige ouders de mogelijkheid bieden om Nederlands te leren in onze gemeente en het voorzien van tolken bij overleg tussen ouders en de school dragen hiertoe bij.

Alle scholen ondersteunen voor maximale onderwijskansen

Elke school heeft naast haar missie om kinderen en jongeren op te voeden ook de plicht om bij te dragen aan **gelijke onderwijskansen**.

Dat willen we o.a. doen door extra taallessen te voorzien voor anderstaligen en het verder uitbreiden van de huiswerkbegeleiding van kwetsbare kinderen.

In samenwerking met het OCMW en onder bepaalde omstandigheden krijgen bepaalde gezinnen extra financiële ondersteuning voor uitgaven voor hun schoolgaande kinderen.

Een gezonde leeromgeving

Voor Groen staat een **gezonde leeromgeving** hoog op de agenda. Scholen zijn mee verantwoordelijk voor de fysieke en mentale gezondheid van onze kinderen en jongeren.

Het spreekt voor zich dat bij nieuwbouw en renovatie van gemeentescholen volop ingezet wordt op **duurzame, energiezuinige, kwaliteitsvolle en gebruiksvriendelijke** architectuur. We streven naar **“GRAS”** (groene en avontuurlijke speelplaatsen) op school. Zo worden kinderen uitgedaagd om te bewegen, speelkansen vergroten en een ontspannen sfeer doet pestgedrag afnemen. Deze speelplaatsen vormen tegelijkertijd een boeiende leeromgeving voor de kinderen.

De gemeente stimuleert de scholen om **projectmatig te werken rond betaalbare, gezonde voeding die lokaal, ecologisch en fair is**. **Duurzaamheid** kan op deze manier gepromoot worden. Scholen kunnen gestimuleerd worden om bv. herbruikbare bekertjes te gebruiken op schoolevenementen. Scholen kunnen regelmatig afnemers worden van de lokale boeren.

Groen wil scholen aansporen om een **pestactieplan** te ontwikkelen. Het spreekt voor zich dat de mentale gezondheid van kinderen een effect heeft op hun leerprestaties.

Een kansrijke ontwikkeling van jonge kinderen

Ook voor onze jonge kinderen, die nog niet naar school gaan, willen we kwalitatieve opvang verzekeren.

Buiten de reeds bestaande opvang, die georganiseerd wordt onder supervisie van Jeugd en Gezin, willen we “**peuterspeelpunten**” in het leven roepen. Dat zijn informele opvoedings- en ontmoetingspunten waar ouders met hun jonge kinderen samenkomen en spelen.

Als lokaal bestuur willen we kinderopvang garanderen voor werkzoekenden, cursisten en OCMW-cliënten.

Groen pleit ervoor dat kinderopvang voor iedereen toegankelijk moet zijn. Dit kan enkel door inkomensgerelateerde dagprijzen te stimuleren en de nodige plaatsen voor te behouden voor gezinnen met een verhoogde tegemoetkoming.

De buitenschoolse opvang wordt gerealiseerd in nauwe samenwerking met externe partners zoals Stekelbees.

Lerende gemeente

Als lokale overheid wil Groen **het levenslang leren stimuleren**. Dit kan o.a. door het organiseren van verschillende cursussen voor de inwoners van Zandhoven.

Tijdens examenperiodes – maar ook daarbuiten- worden er studieruimten gecreëerd voor iedereen die thuis geen **rustige studieplek** heeft.

8. Lokale economie: een duurzame en bedrijvige economie op maat van de gemeente

Kernversterking als motor van een duurzame, lokale economie.

Winkelen moet functioneel zijn; dat betekent dat iedereen praktische inkopen moet kunnen doen op 10 minuten wandelafstand. Door de dorpskernen duidelijk af te bakenen en de beleidskeuzes hier consequent op af te stemmen, wordt de lokale economie en handel versterkt.

We kiezen voor de **stopzetting van de bouw van baanwinkels** en handelszaken buiten de dorpskernen. Handelaars krijgen premies voor kernversterking. Leegstaande panden en winkels kunnen opengesteld worden voor pop-up of co-working ruimte voor starters, zelfstandigen en thuiswerkers.

Lokaal ondernemerschap als basis voor een bedrijvige economie

Het ondernemerschap is niet altijd rozengeur en maneschijn. Door **de uitbreiding van het gemeentelijk ondernemersloket** en het verminderen van de administratieve lasten (door digitalisering en begeleiding) willen we ondernemers een steuntje in de rug geven.

Het stimuleren van boerenmarkten, lokaal toerisme, agro- en ecotoerisme komt ook de lokale handel ten goede.

De gemeente maakt werk van een deel- en circulaire economie

Een circulaire economie is een economisch systeem waarbij er **zo weinig mogelijk materiaal** gebruikt wordt. Het is meer dan een kringloopeconomie omdat al in de ontwerpfase wordt gezocht naar manieren om minder grondstoffen te gebruiken en producten demonteerbaar te maken. Je wil geen product meer bezitten maar **gebruiken!**

De gemeente kan de circulaire economie een boost geven door "**performance-based**" contracten te sluiten voor aankopen en renovaties. Met een dergelijke aankoop koop je niet gewoon een kopieermachine maar betaal je voor een gegarandeerd gebruik. Dit stimuleert leveranciers om producten te leveren die **zo weinig mogelijk onderhoud en vervanging** nodig hebben.

Plaatselijke bedrijven en KMO's worden gestimuleerd om dit ook te doen.

Groen heeft de ambitie om in elke deelgemeente een (permanent, wekelijks of maandelijks) **repaircafé** te organiseren. Zo kunnen inwoners samenwerken en kennis uitwisselen met elkaar en experts om de levensduur van spullen te verlengen.

Delen is een belangrijk onderdeel van de circulaire economie. Om onderbenutting van voorwerpen te vermijden, worden ze gedeeld. Als gemeente stimuleren we **fiets- en autodelen** en bouwen we een **gemeentelijke uitleendienst** uit waar huishoudtoestellen, gereedschap en ander materiaal kan worden geleend. Dit kan in nauwe samenwerking met de kringloopwinkel gebeuren.

We ondersteunen de coöperatieve economie

Coöperaties nemen een voortrekkersrol op in het ecologisch ondernemen. Zeker op het vlak van energietransitie kan de gemeente coöperatieve voorwaarden stellen bij openbare aanbestedingen. Bijvoorbeeld om participatie en inspraak af te dwingen en op die manier de energietransitie mogelijk te maken.

De sociale lokale economie heeft aandacht voor iedereen, ook voor mensen met een kwetsbare arbeidspositie.

Groen wil meer aandacht voor “sociale economie”; het tewerkstellen van mensen in sociale projecten. Met Groen willen we zoeken naar een plaats(en) voor sociale restaurants (lekkere en gezonde maaltijden tegen een betaalbare prijs), repaircafés (waar burgers mekaar leren voorwerpen te repareren) al dan niet geïntegreerd in flexibele ruimtes waar bijvoorbeeld vrijwilligers hun diensten kunnen aanbieden.

9. Landbouw en voeding

Lokale besturen met klimaatambitie werken een **integraal voedsel- en landbouwbeleid** uit. Het is belangrijk dat inwoners geprikkeld worden om **duurzame voedingskeuzes** te maken en dat landbouwers een eerlijke vergoeding en dus een **beter toekomstperspectief** krijgen.

Landbouwers spelen een belangrijke rol in het behoud en de versterking van de biodiversiteit, het beheer van landschappen, de zorg voor een goede water- en bodemkwaliteit en de strijd tegen klimaatverandering (onder andere stockage van CO₂ in de bodem, hoeveelheid energie-input en nutriënteninput). Met **beheersovereenkomsten** kunnen landbouwers ook door de gemeente ondersteund worden om gunstige maatregelen voor de natuur en het milieu te nemen en o.a. erosie tegen te gaan.

Ook het stimuleren van **CSA boerderijen** (Community Supported Agriculture), **“samentuinen”**, **kleinschalige en/of bioboeren met lokale afzetmarkt** zijn een goede zaak voor onze gemeente. Op deze manier ontmoeten mensen mekaar wat leidt tot een hechtere lokale gemeenschap. Het creëren van sociale tewerkstelling, het lokaal aanbieden van korte keten producten en meer diversiteit op de landbouwgronden zijn belangrijke pluspunten van dit beleid.

In woonzorgcentra en kantines van de gemeente wordt overgestapt op **duurzame catering van lokale productie**.

Zandhoven wordt een **“Donderdag Veggiedag”-gemeente** en promoot het minder vlees eten o.a. door veggie-kooktips in het gemeentelijk informatieblad te zetten, vegetarische hapjes aan te bieden op gemeentelijke evenementen.

Jaarlijks gaat er in Vlaanderen ongeveer 2 miljoen ton voedsel verloren. Groen biedt concrete tips aan over **hoe voedselverspilling tegen te gaan**. Zandhovense restaurants kunnen **“restorestjes”** gebruiken, dat zijn dozen waarin overschotjes mee naar huis genomen kunnen worden.

10. Gezondheid

Gezonde voeding en eerlijke landbouw zijn onlosmakelijk met mekaar verbonden. In diverse scholen in Zandhoven wordt nu al aandacht besteed aan gezonde voeding en het drinken van water. De gemeente kan een **motiverende rol spelen inzake gezondheidseducatie**.

Een **kwaliteitsvolle nachtrust** ligt mee aan de basis van een goede gezondheid. **Straatverlichting en lichtreclame** zijn minder storend voor mens en dier wanneer ze niet of minder intensief branden tijdens de nachtelijke uren.

Als lokale overheid stimuleren we zoveel mogelijk inwoners om gebruik te maken van de mogelijkheden om bepaalde **ziektes in een vroeg stadium op te sporen**. Vlaanderen organiseert en financiert onderzoeken om o.a. borst- en darmkanker sneller op te sporen en zo erger te voorkomen. We besteden hierbij extra aandacht aan kansarme bewoners omdat zij spontaan minder gebruik maken van deze gratis onderzoeken.

11. Jeugd

Investeren in de toekomst is kansen geven aan al onze kinderen en jongeren

Groen Zandhoven wil **jeugdraden** opnieuw versterken door op z'n minst middelen voor lokaal jeugdbeleid te voorzien.

Co-creatie met de jongsten van onze samenleving

Jongeren zijn de toekomst en worden idealiter **betrokken bij beslissingen** en kunnen het beleid beïnvloeden. Er wordt rekening gehouden met initiatieven van de jongeren zelf.

Zandhoven, een kindvriendelijke gemeente

Wat goed is voor kinderen, is goed voor iedereen. Kindvriendelijkheid is een barometer voor goed lokaal beleid. Wij willen van Zandhoven een kindvriendelijke gemeente maken door **kinderen volwaardig te laten deelnemen aan de samenleving**. Bij alle beslissingen van de gemeente zullen **de belangen van kinderen zwaar doorwegen**. We willen maximaal rekening houden met de voorstellen van de **kindergemeenteraad**.

Kinderen hebben ruimte nodig. Ze hebben recht op **ontspanning en spel** in hun buurt. Daarom worden in straten en op pleinen zoveel mogelijk speelelementen voorzien. De gemeente biedt een duidelijk overzicht van publieke speelruimte en de veilige wegen er naartoe.

Openbare gebouwen worden kindvriendelijk ingericht met luiertafel, borstvoedingsvriendelijke plaatsen en speelhoeken. Bij evenementen die het lokaal bestuur organiseert, wordt kinderopvang voorzien.

Jeugdwerk ondersteunen

Groen wil voldoende **basissubsidie voorzien voor jeugdwerk**. We bieden individuele of groepen jongeren de kans om innovatief aan de slag te gaan met nieuwe vormen van jeugdwerk. Deze initiatieven worden **financieel en materieel** gesteund.

12. Cultuur, sport en vrije tijd

Een geïntegreerd vrijetijdsbeleid.

Vanuit een **geïntegreerde visie op cultuur, vrije tijd en sport** wil Groen de samenwerking tussen deze beleidsdomeinen versterken door een aantal **concrete beleidsmaatregelen** door te voeren.

Het **gebruik van infrastructuur** van de verschillende deelgemeenten wordt **gedeeld**. Via een ICT systeem kunnen aanvragen snel en centraal gebeuren. Indien een gevraagde infrastructuur niet beschikbaar is, wordt automatisch doorverwezen naar een andere locatie.

Groen staat voor een geïntegreerd vrijwilligersbeleid. **Een vrijwilligersloket** is hét aanspreekpunt voor alle vrijwilligers en verenigingen. Hierdoor kan vraag en aanbod nauw op mekaar afgestemd worden. De lokale overheid zorgt voor eenvoudige procedures (inschrijvingsformulieren, subsidieregelingen,...) en biedt ook ondersteuning op juridisch vlak (billijke vergoeding, geluidsnormen,...)

Om dit mogelijk te maken wordt er een **vrijetijdsdienst** uitgebouwd met professionele medewerkers die een beroep kunnen doen op de gemeentelijke administratieve pool.

Deze vrijetijdsdienst werkt tevens aan een **transparant subsidiebeleid** voor de lokale initiatieven en dit in samenwerking met de bevoegde inspraakorganen (cultuur-, sport-, jeugdraad,...).

Welk cultuurbeleid willen wij?

Cultuur is een vorm van persoonlijke ontwikkeling en gemeenschapsvorming. Cultuur is wat ons verbindt. Daarom wil Groen inzetten op de volgende vier accenten.

1. Cultuur van onderuit

Een **sterk lokaal cultuurbeleid** biedt kansen aan initiatieven die van onderuit groeien. Groen hecht belang aan individuele creatievelingen, aan professionele kunstenaars, aan wijk- en buurtinitiatieven, aan erfgoedzorg en sociaal cultureel en artistiek werk. Via een goed werkende **cultuurraad** wordt de nodige inspraak en vernieuwing verzekerd.

2. Cultuur als ruimte voor creativiteit en verbeelding

Groen wil de randvoorwaarden creëren die kunstenaars en verenigingen nodig hebben om aan de slag te gaan. De lokale overheid zorgt mee voor **repetitieruimtes en ateliers** en werkt samen met (kunst)scholen. Nu de Week van de Amateurkunsten niet meer bestaat, is het belangrijk dat de gemeente dit initiatief in een andere vorm blijft organiseren.

3. Cultuur als bindmiddel voor de samenleving

Complementair aan De Populier bouwt de gemeente een **gemeenschapscentrum** met een geschikte podiumzaal en tentoonstellingsruimte.

Groen wil **cultuur zo dicht mogelijk bij de mensen brengen**. We willen mensen samen brengen in eigen instellingen zoals gemeenschapscentrum, openbare bibliotheek, op straat of de buurt tijdens een burendag, straatbarbecue of buurtfeest.

Een **bibliotheek** kan een belangrijke rol spelen om burgers toegang te verlenen tot digitale diensten van de lokale overheid.

4. Duurzaam cultuurbeleid

Groen wil bij grote culturele evenementen **de ecologische voetafdruk** verminderen. Zo zal de programmering van culturele activiteiten afgestemd worden op de dienstregeling van het openbaar vervoer. Het is immers belangrijk dat mensen van omliggende gemeenten deel kunnen nemen aan deze activiteiten.

Bovenlokaal cultuurbeleid

Vlaanderen stimuleert het bovenlokaal cultuurbeleid (ter vervanging van de teloor gegane provinciale ondersteuning) via een gelijknamig decreet. Groen wil gebruik maken van de mogelijkheden van dit decreet om in een vorm van bovenlokale samenwerking enkele grotere projecten op te zetten en een **eigen cultuuraanbod** te creëren.

Sport

In Zandhoven zijn er al heel **veel mogelijkheden** om aan sport te doen. Uiteraard vinden we het belangrijk om al deze sporten ook in de toekomst voldoende kansen te geven.

We willen samenwerken met omliggende gemeenten om een **groter aanbod** uit te bouwen. Niet elke gemeente heeft bijvoorbeeld nood aan een zwembad maar het is wel belangrijk dat er een zwembad is op een aanvaardbare afstand. Groen wil **buurtsport promoten** en organiseren op open ruimtes.

Groen wil **meer open en groene ruimte om te sporten**, niet alleen de grote infrastructuren (sportcentrum, velden, ...) maar ook veiligere wegen om onbekommerd te kunnen wandelen, lopen, fietsen.

Sportclubs die de integratie van maatschappelijk zwakkere bevolkingsgroepen bevorderen en clubs die inzetten op het stimuleren van diversiteit, zullen **extra ondersteund** worden.

13. Ontwikkeling

Een **duurzame en solidaire samenleving** begint op **lokaal niveau**. De gemeente is de plek waar mensen samen leven, wonen, naar school gaan en werken. Het is de plek waar het beleid gerealiseerd wordt, waar we voelen hoe onze samenleving ervoor staat, en waar vorm gegeven wordt aan de omgeving waarin we leven.

Door de technologische evolutie en de globalisering leven we meer dan ooit in een mondiale samenleving. Dit heeft ons geleerd dat de problemen van het Zuiden niet enkel van het Zuiden zijn. We zijn immers allemaal verbonden: beslissingen hier hebben invloed op het leven van mensen en leefmilieus aan de andere kant van de wereldbol. En problemen daar hebben invloed op onze samenlevingen hier in het Noorden.

Met andere woorden, het is nog nooit zo belangrijk geweest om bij elke beleidskeuze die we maken een mondiale bril op te zetten.

In september 2015 ondertekende België de Agenda 2030, de ambitieuze duurzaamheidsagenda van de Verenigde Naties: **de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable Development Goals (SDGs)**. Het gaat om **zeventien concrete doelstellingen** om te komen tot **een meer rechtvaardige, duurzame en vreedzame wereld tegen 2030**. Ze gaan over armoedebestrijding, onderwijs, water, gendergelijkheid, duurzame consumptie en productie, klimaatverandering, ongelijkheid, vrede, enz.

De realisatie van de doelstellingen is een opdracht voor iedereen, in alle landen, voor alle overheidsniveaus en voor alle lagen van de samenleving.

1. De vertegenwoordigers die na de verkiezingen van oktober 2018 aan het roer van onze gemeente komen, bepalen het lokale beleid van 2019 tot 2025. **Erop toezien dat de SDGs behaald worden tegen 2030**, zal dus een cruciale opdracht zijn voor het nieuwe bestuur. Zij zullen het **duurzaamheidsverhaal** moeten uitdragen en realiseren in het eigen beleid, maar ook samen met heel veel partners. Zij zullen ook moeten luisteren naar en **samenwerken met alle betrokkenen**.
2. Er zullen mensen en middelen moeten voorzien worden in de begroting, om Agenda 2030 te realiseren. Een 'mondiale ambtenaar' kan de coördinatie opnemen. SDG 17 (partnerschap) stimuleert wereldwijde samenwerking om overal duurzame ontwikkeling te realiseren. De gemeente moet een **voldoende hoog budget voor ontwikkelingssamenwerking** voorzien om te investeren in projecten en initiatieven in het Zuiden en/of om organisaties te ondersteunen die zich inzetten voor duurzame ontwikkeling wereldwijd.
3. De gemeente *sensibiliseert over internationale onrechtvaardigheid* en het belang van duurzame ontwikkeling. Een heldere communicatie over en juiste beeldvorming van de mondiale uitdagingen die voor ons liggen, bevorderen een correcte houding en inzichten omtrent duurzame ontwikkeling en (inter)nationale solidariteit.
4. Door de migratie van de laatste jaren kent zelfs Zandhoven meer en meer diversiteit. Het is belangrijk dat burgers weten en begrijpen waarom mensen naar onze contreien migreren. De gemeente, het overheidsniveau het dichtst bij de burger, kan een belangrijke rol opnemen door hierover **eerlijk te communiceren**.
5. De gemeente werkt aan haar **eigen ecologische impact** op de rest van de wereld. Ze kiest daarbij voor een duurzaam aankoopbeleid.

Concreet:

Iedereen aan boord:

- het voltallige schepencollege ondertekent de engagementsverklaring 'Global Goals Local Focus';
- de gemeente noteert bij elke beleidsdoelstelling hoe die bijdraagt aan de SDGs;
- de gemeente erkent de autonomie en expertise van de bestaande adviesraden en betreft hen proactief bij de te maken beleidskeuzes;
- de gemeente belooft de engagementen van en faciliteert de samenwerking tussen lokale werkingen die bijdragen aan de Agenda 2030 (GROS, trekkersgroep FairTradegemeente, Natuurpunt, ...).

Voorzie mensen en middelen:

- de gemeente voorziet een voltijds noord-zuidambtenaar, zodat de coördinatie van het mondiale beleid kan worden opgenomen in het takenpakket;
- het budget voor ontwikkelingssamenwerking kent een substantiële groei tijdens de legislatuur 2020-2025, die leidt naar 0,7 % van de gemeentebegroting in 2025;
- de gemeente ontwikkelt een evenwichtig en objectief subsidiereglement voor de verdeling van middelen voor ontwikkelingssamenwerking, met oog voor een balans tussen structurele ontwikkelingssamenwerking en de 4de-pijlerprojecten.

Wees een mondiale gemeente:

- de gemeente voorziet een maandelijks katern in het gemeentelijke infoblad, met informatie over haar SDG-realisaties;
- de gemeente ondersteunt een ruime verscheidenheid aan lokale acties die gekoppeld zijn aan de SDGs, bijvoorbeeld wat betreft lokale voedselstrategieën;
- de gemeente neemt het criterium 'klimaat' op bij de beoordeling van projecten;
- de gemeente ondersteunt en stimuleert de lokale kringloop- en deeleconomie;
- de gemeente neemt strenge duurzaamheidscriteria op voor haar openbare aanbestedingen;
- de gemeente maakt werk van de titel FairTradeGemeente.